

فراتر از خبر

اینفلوئنسرهای غربی در مراسم تشییع جنازه خامنه‌ای چه می‌کنند؟

راديو فردا

۱۶/تیر/۱۴۰۵

کارگران عراقی در حال آماده‌سازی پوستر علی خامنه‌ای، رهبر کشته‌شده جمهوری اسلامی، یک روز پیش از مراسم تشییع جنازه او در شهر کربلا در ۱۶ تیرماه هستند

این روزها اظهارات و فعالیت‌های اینفلوئنسرهای خارجی به‌ویژه غربی در ایران بسیار مورد استقبال مقامات جمهوری اسلامی قرار گرفته و گفته‌اند این اظهارات موجب «خنثی شدن تبلیغات غرب» می‌شود.

در جریان مراسم چند روزه تشییع جنازه علی خامنه‌ای، رهبر کشته‌شده جمهوری اسلامی، محمدمهدی ایمانی‌پور، رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، به خبرگزاری تسنیم گفت: «برآوردها نشان می‌دهد که حدود ۴۰۰ بلاگر از کشورهای مختلف در ایران حضور دارند و توانسته‌اند فیلم‌ها و تصاویر خوبی از این مراسم را به سطح بین‌الملل منتقل کنند».

او افزود: «این اتفاق، در واقع حمله رسانه‌ای غرب را که تلاش می‌کرد فضای دیگری از جامعه ایران نشان دهد، خنثی کرد و برعکس، نشان داد که ملت ایران عزادار رهبر و عزیز خود هستند و این عشق و وفاداری، واقعی و عمیق است».

رسانه‌های ایران به‌طور گسترده‌ای حضور اینفلوئنسرها و فعالان رسانه‌ای خارجی را در ایران برجسته کرده‌اند.

تأکید رسانه‌های ایران بر اهمیت حضور آنان در مراسم تشییع جنازه‌ی علی خامنه‌ای در حالی صورت می‌گیرد که مقامات و رسانه‌های حکومتی به‌شدت تلاش می‌کنند این مراسم را به عنوان گواهی بر «وفاداری عمیق مردم» به نظام و همچنین مجتبی خامنه‌ای، رهبر جدید جمهوری اسلامی، معرفی کنند که هنوز نه صوت و نه تصویری از او منتشر نشده است.

چند ماه قبل از آن، در دی‌ماه ۱۴۰۴، اعتراضات گسترده‌ی مردمی علیه حکومت که منجر به کشته شدن هزاران معترض شد، تصویری از عدم مقبولیت عمومی جمهوری اسلامی را در جهان به نمایش گذاشت.

حضور «صدها بلاگر و اینفلوئنسر» در ایران در شرایطی است که گفته می‌شود حکومت جمهوری اسلامی خود هزینه‌های سفر و اقامت این افراد را برعهده گرفته است؛ هر چند هیچ اطلاعات رسمی در این زمینه منتشر نشده و رادیوفردا نیز مستقلاً قادر به تأیید چنین گزارش‌هایی نیست.

اینفلوئنسرها کیستند؟

یکی از اینفلوئنسرهای خارجی که حضورش در ایران جنجالی شده، بُشری شیخ، فعال رسانه‌ای بریتانیایی - پاکستانی است که این روزها از مراسم تشییع جنازه‌ی خامنه‌ای گزارش تهیه می‌کند.

خانم شیخ در گزارش‌های خود، روایتی همسو با جمهوری اسلامی ارائه می‌کند. به عنوان نمونه، در پستی که روز ۱۵ تیرماه در شبکه‌ی اجتماعی ایکس درباره‌ی تشییع جنازه‌ی خامنه‌ای در تهران منتشر کرد، نوشت: «برای دهه‌ها، ماشین تبلیغات غرب درباره‌ی ایران به مردم دروغ گفته است. آن‌ها درباره‌ی خامنه‌ای به شما دروغ گفتند. درباره‌ی سلاح‌های هسته‌ای به شما دروغ گفتند. و حالا می‌خواهند به شما بقبولانند که این تصاویر با هوش مصنوعی ساخته شده‌اند».

او در پست دیگری ادعا کرد که تعداد شرکت‌کنندگان در مراسم خامنه‌ای در تهران «بیش از ۱۰ میلیون نفر» بوده؛ رقمی اغراق شده که حتی رسانه‌های دولتی آن را گزارش نکردند.

بشری شیخ پیشتر نیز به ایران سفر کرده و با مقام‌های ارشد جمهوری اسلامی دیدار کرده بود. وبسایت «فکت‌نامه» در گزارشی درباره‌ی او نوشت محتوایی که او در ماه‌های اخیر درباره‌ی ایران تولید کرده بیشتر شبیه روایت‌سازی هدایت‌شده بوده‌اند تا گزارشگری مستقل، به‌خصوص در شرایطی تولید شدند که اینترنت در ایران محدود یا قطع بود و صدای شهروندان عادی کمتر شنیده می‌شد.

اما علاوه بر بشری شیخ، اینفلوئنسرهای دیگری نیز به ایران رفته‌اند و اقدام به انتشار گزارش‌های مشابهی درباره‌ی تشییع جنازه خامنه‌ای کرده‌اند. حتی برخی از آن‌ها پا را فراتر گذاشته، و خود به عنوان یکی از شرکت‌کنندگان فعال بودند.

به عنوان نمونه، جکسون هینکل، فعال رسانه‌ای آمریکایی ویدئوهایی در شبکه‌ی ایکس منتشر کرد که او را روی صحنه‌ی تجمع حکومتی میدان انقلاب تهران نشان می‌دهد که کنار مداحان حکومتی ایستاده و پشت میکروفن جمعیت را به سر دادن شعار «مرگ بر آمریکا» و «مرگ بر اسرائیل» فرا می‌خواند.

او در ویدئویی دیگر مشغول توزیع شربت به شرکت‌کنندگان در مراسم خامنه‌ای است.

جکسون هینکل در ۲۴ سالگی به یک چهره‌ی مشهور اینترنتی تبدیل شده و نمادی از نسل «زد» در اینترنت است. اما فعالیت‌های او آن قدر تحریک‌آمیز بوده که از برخی شبکه‌ها از جمله یوتیوب و اینستاگرام اخراج شده است.

او روزانه ده‌ها پست در شبکه اجتماعی ایکس منتشر می‌کند؛ جایی که تعداد دنبال‌کنندگان‌ش در شش ماه پس از حمله هفتم اکتبر گروه افراطی حماس علیه اسرائیل، از ۴۱۷ هزار نفر به ۲.۵ میلیون نفر افزایش یافت.

او از محتوای نادرست یا گمراه‌کننده و تصاویر دستکاری‌شده هم استفاده کرده و اظهارنظرهایی داشته که سازمان‌های ناظر آن‌ها را «یهودستیزانه» خوانده‌اند.

همچنین در حالی که جکسون هینکل خود را یک «میهن‌پرست آمریکایی» معرفی می‌کند، از رقبا و دشمنان آمریکا از جمله ولادیمیر پوتین، شی جین‌پینگ و علی خامنه‌ای تمجید کرده است. چین، روسیه و ایران هر سه متهمند که از روش‌های تبلیغات اینترنتی برای رسیدن به اهداف سیاسی و نفوذ خود به‌ویژه در آمریکا استفاده می‌کنند؛ از جمله تلاش‌هایی برای تأثیرگذاری بر انتخابات.

یک آمریکایی دیگر، کالا واش، فعال سیاسی سابق دموکرات، از دیگر اینفلوئنسرهای حاضر در تهران بوده که در مراسم تشییع جنازه خامنه‌ای شرکت کرد.

او نیز که پیش‌تر در آمریکا به دلیل تخریب اموال با انگیزه یهودستیزانه بازداشت شده بود، در گفت‌وگو با شبکه پرس‌تی‌وی، شبکه انگلیسی زبان صداوسیما جمهوری اسلامی، خامنه‌ای را «قهرمان» توصیف کرد که «در برابر آمریکا و اسرائیل ایستادگی بود».

والش که اکنون در لبنان زندگی می‌کند، جنگ علیه ایران را محکوم و ادعا کرده که این جنگ باعث «تحقیر آمریکا» شده است.

تلاش گسترده جمهوری اسلامی برای استفاده از رسانه‌های جدید

اما تلاش برای بازتولید روایت حکومت از وقایع، تنها محدود به جذب اینفلوئنسرهای خارجی نمی‌شود و در شرایط کنونی، برخی چهره‌های داخلی نیز روایت حکومت را تکرار می‌کنند.

به عنوان نمونه، بیژن عبدالکریمی، پژوهشگری که در سال‌های اخیر بارها در مناظره‌های رسانه‌ای شرکت داشته است، روز ۱۵ تیرماه با حضور در مراسم تشییع جنازه خامنه‌ای و انتشار ویدئویی از خود، به «روشنفکران» که تاکنون در این مراسم شرکت نکرده‌اند و واکنشی به آن نشان نداده‌اند، شدیداً حمله کرد.

همچنین پیشتر اعطای سیم‌کارت‌های موسوم به «سیم‌کارت سفید» که اینترنت بدون فیلترینگ را به برخی خبرنگاران و افراد نزدیک به حکومت ارائه می‌کرد، تلاش حکومت برای بازتولید روایت خود را نشان می‌داد.

فاطمه مهاجرانی سخنگوی دولت در این زمینه تأیید کرده بود که هدف از اینترنت سفید، «رساندن صدای مردم» بود؛ این در حالی بود که خود مردم دسترسی به اینترنت نداشتند.

استفاده جمهوری اسلامی از اینفلوئنسرها یا ارائه اینترنت بدون فیلترینگ به چهره‌های رسانه‌ای مورد تأیید خود، بخشی از تغییر راهبرد تبلیغاتی حکومت از رسانه‌های سنتی به رسانه‌های امروزی ارزیابی می‌شود.

از نظر حکومت، این افراد با روایت‌های شخصی، صمیمی و غیررسمی می‌توانند پیام‌های مورد نظر جمهوری اسلامی را به مخاطبان جهانی منتقل کنند. در چنین چارچوبی، آن‌ها عملاً به واسطه‌هایی برای مقابله با روایت‌های انتقادی تبدیل می‌شوند و به‌ویژه در زمانی که دسترسی به اطلاعات آزاد و روایت‌های مستقل در داخل ایران شدیداً محدود شده یا حتی با مجازات مواجه می‌شود.

